

Cliëntenadviesraad Alphen aan den Rijn
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaanrijn.nl
Website: www.alphenaanrijn.nl

Zaaknummer
170010

Datum
6 maart 2018

Contactpersoon
L.C.M. Overpelt

Afdeling
Maatschappelijke Ontwikkeling

Onderwerp
Reactie op adviezen 'Blijf in de buurt'
Uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg
Rijnstreek 2018-2021

VERZONDEN 7 - MAART 2018

Geachte leden van de Cliëntenadviesraad,

Allereerst onze dank voor de door u uitgebrachte adviezen. De adviezen laten zien wat u belangrijk vindt, wat nog mist of wat onvoldoende belicht wordt in het uitvoeringsprogramma. Dit is voor ons zeer waardevol.

Omdat het uitvoeringsprogramma voor de drie gemeenten in de Rijnstreek gezamenlijk gelden hebben we ervoor gekozen om u ook één gezamenlijke reactie te geven op uw adviezen. Daarmee kunt u ook kennis nemen van de adviezen die door uw collega's van andere adviesraden gegeven zijn.

Hoewel de adviezen vanuit verschillende invalshoeken zijn geschreven en verschillende perspectieven benadrukken, zien wij overeenkomsten. U benadrukt allen het belang van preventie en nauwe samenwerking met de maatschappelijke partners. En spreekt uw zorg uit of er wel voldoende huisvestingsmogelijkheden zijn en er niet teveel nadruk ligt op eigen regie en de ontvangende buurt.

In deze brief reageren wij eerst in algemene zin en vervolgens per thema (preventie, toegang, wonen, ondersteuning, ontvangende buurt en projectorganisatie) op de uitgebrachte adviezen.

Algemeen

Na het aanbieden van het uitvoeringsprogramma aan u voor advies is bekend geworden dat de datum van 2020 voor de doordecentralisatie van de centrumgemeenten naar alle gemeenten niet gehaald wordt. Het financiële verdeelmodel van het landelijke budget is hierbij het knelpunt. De verwachting is nu dat de doordecentralisatie niet eerder dan 2022 zal plaatsvinden. De

Cliëntenadviesraad¹ vraagt wat er zal gebeuren als we nu beslissingen nemen die in 2019 niet realistisch blijken door het uitblijven van een financieel herverdeelmiddel. Wij ervaren dit zeker als knelpunt. We willen graag voortvarend doorgaan met het voorbereiden van de doordecentralisatie. Wij zetten erop in om afspraken te maken met de centrumgemeente Leiden over de inzet van regionale middelen voor de activiteiten die wij in het uitvoeringsprogramma hebben beschreven. We realiseren ons ook dat we lokaal nog geen nieuwe middelen beschikbaar hebben. Als bijlage bij het Uitvoeringsprogramma hebben we een financieel overzicht van de centrumgemeente taken toegevoegd.

Op advies van de Cliëntenadviesraad zullen wij de voetnoot over de inwoner die zich in een kwetsbare situatie bevindt op pagina 3 van het uitvoeringsprogramma in de tekst opnemen.

De Adviesraad Sociaal Domein² vraagt in het advies naar een inventarisatie met betrekking tot het aantal inwoners dat aanspraak maakt op maatschappelijke zorg. Informatie over de inwoners die aanspraak doen op ondersteuning en opvang vanuit de maatschappelijke zorg is zeker belangrijk, met name om in te schatten waar we voorzieningen missen. Niettemin is de inwoner die een beroep doet op maatschappelijke zorg moeilijk te beschrijven. Als bijlage bij het Uitvoeringsprogramma hebben we factsheets opgenomen. Deze factsheets beschrijven welke risicofactoren van invloed kunnen zijn. Hiermee krijgt u een indruk van de aard en omvang van de problematiek onder de noemer 'maatschappelijke zorg'. Als bijlage bij deze brief ontvangt u een inventarisatie van bureau HHM over de indicaties, het aanbod aan woonvoorzieningen en de omvang van de doelgroep van maatschappelijke zorg in Holland Rijnland. Een meer concreet beeld van alle voorzieningen per gemeente is in ontwikkeling.

Preventie

Het thema preventie wordt door alle adviesraden gezien als een belangrijk thema. De Inwonersadviesraad³ en Wmo – adviesraad⁴ benadrukken een sterke focus op preventie, de Cliëntenadviesraad ziet graag een verdere uitwerking van het thema preventie om te voorkomen dat kwetsbare inwoners in de problemen komen. De Adviesraad Sociaal Domein benadrukt het belang van crisisopvang binnen en buiten de regio om een terugval te voorkomen.

De Rijnstreekgemeenten delen de mening dat een sterke focus op preventie noodzakelijk is. Er zijn al voorzieningen waar inwoners aanspraak op kunnen maken als zij problemen signaleren, of als deze escaleren. De maatschappelijke opvang is georganiseerd om mensen in crisis op te vangen

¹ De Cliëntenadviesraad is één van de twee adviesraden in Gemeente Alphen aan den Rijn, en geeft advies over beleidsvraagstukken binnen het Sociaal Domein.

² De Adviesraad Sociaal Domein adviseert de Gemeente Kaag en Braassem op een breed terrein van het maatschappelijk leven.

³ De Inwonersadviesraad is één van de twee adviesraden in Gemeente Alphen aan den Rijn, en geeft advies over beleidsvraagstukken binnen het Sociaal Domein.

⁴ De Wmo-adviesraad in Nieuwkoop behartigt de belangen van inwoners door het adviseren aan het college over die onderwerpen die gaan over het gemeentelijk beleid van de Wmo.

nadat zij dak- en of thuisloos zijn geraakt. Daarnaast is sinds september 2017 de Psychiatrische Eerste Hulp (PEH) geopend. Hier worden inwoners in een acute crisissituatie tijdelijk opgevangen en waar nodig doorverwezen naar passende zorg en ondersteuning. Bovendien speelt de ondersteuning na (of vanuit) de crisisopvang ook een grote rol bij het voorkomen van een terugval.

Binnenkort start Stichting Lumen de pilot Respijthuis, herstelwerkplaats en GGZ informatiepunt in de Rijnstreek. Hier kunnen inwoners tijdelijk logeren als het even niet meer gaat. Ook kunnen zij in gesprek gaan over hun problemen en onzekerheden met ervaringsdeskundigen van Stichting Lumen. Om de bestaande preventie- en vroegsignaleringsaanpak te verbeteren zullen we komend jaar met subsidie van ZonMw een plan van aanpak preventie en vroegsignalering opstellen.

In dit plan van aanpak werken we uit hoe we als samenleving willen voorkomen dat onze inwoners in de maatschappelijke zorg terecht komen, dat hun problemen escaleren of dat zij een terugval krijgen. We zien graag dat de adviesraden actief meedenken in de verdere uitwerking van dit plan van aanpak.

Toegang

In het uitvoeringsprogramma staat dat we op lokaal niveau zoveel mogelijk diverse en laagdrempelige toegangspoorten willen realiseren, zodat inwoners weten waar zij terecht kunnen met een hulpvraag voor zichzelf of voor een ander. De Adviesraad Sociaal Domein ziet deze toegangspunten in de vorm van uitnodigende wijkpunten, inloophuizen, buurthuizen en spreekuren. De Wmo-adviesraad vindt dat de intake en aanmelding van de maatschappelijke zorg het best centraal geregeld worden.

Net als de Adviesraad Sociaal Domein vinden wij dat wijkpunten, inloop- en buurthuizen en spreekuren potentie hebben om als toegangspoort te functioneren. Daarom zullen we in gesprek gaan met maatschappelijke partners, adviesraden en ervaringsdeskundigen om te ontdekken wat de beste plek is waar inwoners zich vrij voelen om hun problemen/hulpvraag te bespreken. Als onderdeel hiervan zullen we monitoren wat de ervaringen zijn met de pilot Respijthuis, herstelwerkplaats en GGZ informatiepunt. Daarnaast gaan we graag in gesprek met u en andere opdrachtnemers en partners over de manier waarop we de intake en aanmelding van inwoners organiseren. Vanzelfsprekend wordt ook aangehaakt bij de bestaande (Wmo-)structuur in de drie gemeenten.

Wonen

In de adviezen komt duidelijk naar voren dat er zorgen zijn over de huisvesting van inwoners die zich in een kwetsbare situatie bevinden. De Inwonersadviesraad en Cliëntenadviesraad vragen zich af hoe we samenwerken met woningcorporaties om huisuitzettingen tegen te gaan en voldoende woonruimte te realiseren. De Adviesraad Sociaal Domein benadrukt het belang van kleinschalige woonprojecten voor inwoners die zich in een sociaal kwetsbare situatie bevinden.

Wij zijn ons ervan bewust dat huisvesting een belangrijke deel van de opgave zal worden. Samen met woningcorporaties hebben we –of werken we aan– een convenant om huisuitzettingen te voorkomen. Zorgaanbieders kunnen een beroep doen op contingentwoningen om met voorrang doorstroom naar zelfstandig wonen te bevorderen. En binnen Holland Rijnland werken we aan een rechtvaardige en doelmatige verdeling van sociale huurwoningen. We werken samen met woningcorporaties met het oog op huisvesting van inwoners in een kwetsbare situatie. Het gaat er hierbij niet alleen om te zorgen dat alle inwoners die aanspraak doen op de maatschappelijke zorg een (t)huis hebben, maar ook om spreiding over de wijken en dorpen te realiseren en de veiligheid van henzelf en de buurtbewoners te garanderen. Vanzelfsprekend zullen we ook zorgaanbieders bij deze samenwerking betrekken.

We onderschrijven het belang van kleinschalige en/of tijdelijke woonprojecten met begeleiding voor jongeren en volwassen inwoners die zelfstandig willen wonen. Onlangs zijn we gestart met een woontraining voor inwoners met een licht verstandelijke beperking. We onderzoeken of we deze voorzieningen ook kunnen uitbreiden naar jongeren en volwassen inwoners met andere problematiek.

Ondersteuning

Een uitgangspunt van het uitvoeringsprogramma is het realiseren van voldoende en gevarieerde vormen van ondersteuning en dagbesteding. Belangrijke aandachtspunten vanuit de adviezen hierbij zijn de samenwerking tussen maatschappelijke partners en wijkteams zoals Tom in de Buurt, de ondersteuning van mantelzorgers en de inzet van het Persoonsgebondenbudget (Pgb). We zien veel mooie voorbeelden van ondersteuning in de adviezen naar voren komen, zoals de e-health mogelijkheden, de Eigen – Kracht conferentie en de gezamenlijke huiskamer.

Bovenstaande suggesties over voorzieningen nemen we mee in de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma. Daarbij onderschrijven we het advies van de Inwonersadviesraad om een afweging te maken tussen kosten en baten.

De Cliëntenadviesraad geeft aan dat zij de mogelijkheid om zorg in te kopen via het Pgb mist in het uitvoeringsprogramma. Maatschappelijke zorg valt onder de Wmo. Dit betekent dat Inwoners die aanspraak maken op maatschappelijke zorg de mogelijkheid hebben om ondersteuning te ontvangen in de vorm van Zorg in Natura (ZIN) of zelf zorg in te kopen via het Persoonsgebondenbudget (Pgb). Wij zullen dit vermelden in het uitvoeringsprogramma. Daarnaast zullen wij op advies van de Cliëntenadviesraad en de Adviesraad Sociaal Domein de ondersteuning van mantelzorgers expliciet in het uitvoeringsprogramma opnemen.

Zowel de Cliëntenadviesraad en de Inwonersadviesraad vragen hoe we de samenwerking met onze maatschappelijke partners zoals Tom in de Buurt willen organiseren. Er is bij een aantal partners binnen Tom in de Buurt al expertise aanwezig over maatschappelijke zorg. Daarnaast is de kracht van Tom in de Buurt dat zij in alle buurten aanwezig zijn en een goede rol kunnen spelen bij

daginvulling en het opbouwen van een netwerk. Waar nodig zullen we de samenwerking tussen aanbieders van maatschappelijke zorg en Tom in de Buurt versterken.

Ontvangende buurt

De adviezen onderschrijven het belang van de ontvangende buurt bij het decentraliseren van de maatschappelijke zorg. Tegelijkertijd blijkt uit de adviezen dat u vraagtekens zet bij de bereidheid van de samenleving om voor elkaar in actie te komen. De Inwonersadviesraad vraagt zich af of het wel realistisch is om te denken dat inwoners in een kwetsbare situatie voor zichzelf in actie komen, laat staan dat anderen dit doen. De Cliëntenadviesraad vraagt zich op zijn beurt af wie er verantwoordelijkheid draagt voor de ontvangende buurt; zorgaanbieders of gemeente.

Zoals de Adviesraad Sociaal Domein terecht zegt: dit gaat niet alleen om inwoners die opnieuw in de wijk komen wonen, maar ook over de inwoners die momenteel al woonachtig zijn in de wijk. We beseffen dat we veel vragen van buurtbewoners en inwoners die zich in een sociaal kwetsbare situatie bevinden, en zien het als een grote uitdaging om ervoor te zorgen dat inwoners voor elkaar in actie willen komen. Bij dit lastige vraagstuk is uw inbreng en die van ervaringsdeskundigen en andere maatschappelijke partners dan ook onmisbaar.

Projectorganisatie

Participatie en communicatie

Alle adviezen benadrukken het belang van goede samenwerking met de maatschappelijk partners, adviesraden en ervaringsdeskundigen. Daarnaast adviseert de Inwonersadviesraad om vooral de integraliteit tussen betrokkenen en bestaande organisaties te blijven versterken, vraagt de Cliëntenadviesraad hoe we ervoor zorgen dat maatschappelijke partners hun verantwoordelijkheid erkennen en benadrukt de Adviesraad Sociaal Domein het belang van voortdurende communicatie omtrent vroegtijdig signaleren en aanwezige hulpmogelijkheden voor zichzelf of buurtbewoners in begrijpelijke taal.

Wij onderschrijven het belang van integraliteit en samenwerking met de opdrachtnemers en maatschappelijke partners, adviesraden en ervaringsdeskundigen. We blijven in de uitwerking van het uitvoeringsprogramma deze samenwerking opzoeken in verschillende vormen. Zo nodigen we u graag uit om de komende maanden deel te nemen aan werkbezoeken bij zorgaanbieders. En met Stichting Lumen maken we afspraken over de inbreng van ervaringsdeskundigen bij de uitwerking van het uitvoeringsprogramma.

Goede voorlichting en communicatie is onmisbaar en moet aansluiten op de vraag. Wanneer de uitwerking van het programma concreter wordt zal dit veel aandacht krijgen.

Monitoring

De Wmo – adviesraad stelt terecht de vraag hoe we de voortgang van de uitwerking in aanloop naar 2022 zullen waarborgen. In de periode tussen het aanbieden van het uitvoeringsprogramma en de verwerking van de adviezen zijn wij in gesprek geweest met de Universiteit Utrecht. Zij

zullen samen met ervaringsdeskundigen ons en de activiteiten binnen het uitvoeringsprogramma volgen en hier jaarlijks over rapporteren. Dit geeft ons de kans om in aanloop naar 2022 te reflecteren op onze voortgang en aanpassingen te doen om onze doelstellingen te behalen. Een belangrijk onderdeel van de rapportage is hoe wij stakeholders bij het uitvoeringsprogramma betrekken.

Transitie

De Cliëntenadviesraad vraagt zich af hoe wij ervoor gaan zorgen dat mensen die gebruik maken van opvang en ondersteuning in Leiden terug kunnen naar Alphen aan den Rijn. Allereerst is het belangrijk om te weten dat de inwoners die aanspraak doen op maatschappelijke zorg vaak wel wonen in Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop of Kaag en Braassem, maar dat hun ondersteuning geïndiceerd en/of gefinancierd wordt door centrumgemeente Leiden. Er zijn al een aantal afspraken gemaakt met Leiden en de regiogemeenten om ervoor te zorgen dat inwoners zoveel mogelijk lokaal opgevangen worden.

De Wmo-adviesraad vraagt hoe we ervoor zorgen dat er geen onnodige versnippering van opgebouwde kennis en deskundigheid ontstaat. In de voorbereiding van dit uitvoeringsprogramma zijn er al diverse trainingen gevolgd door de medewerkers van de gemeenten om kennis op te doen over de maatschappelijke zorg. Ook wordt hierover regelmatig gesproken met de medewerkers van de Gemeente Leiden. Ook Leiden hecht er aan dat er voldoende lokale kennis wordt opgebouwd.

Samenvattend

In uw adviezen heeft u veel aandachtspunten en tips meegegeven die vooral belangrijk zijn voor de uitwerking van dit uitvoeringsprogramma, meer nog dan voor het wijzigen van het uitvoeringsprogramma zelf. Concreet is het uitvoeringsprogramma op de volgende punten aangescherpt.

<i>Verwerking advies</i>	<i>Bladzijde</i>
Verduidelijking welke inwoners wij voor ogen hebben als we spreken over 'inwoners in een sociaal kwetsbare situatie'	3
Expliciet benoemen van de mogelijkheid van een Pgb	5
Verduidelijken op welke manier we het thema preventie verder uitwerken	10
Benoemen van meerdere vormen van toegang	11
Onderzoeken hoe de toegang geregeld wordt, lokaal of centraal	11
Realiseren van voldoende huisvesting	12
Noodzaak van samenwerking tussen verschillende aanbieders ten behoeve van inwoners in een kwetsbare situatie	12
Onderzoeken of er voldoende ondersteuning is voor mantelzorgers	14
Adviesraden, partners, ervaringsdeskundigen en externe partijen betrekken bij het opstellen van een plan van aanpak over de ontvangende	15

Zaaknummer
170010

Datum
6 maart 2018

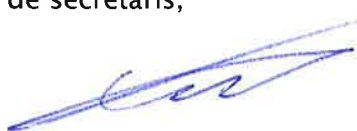
Blad
7 van 7

buurt	
Inventariseren van particuliere initiatieven en die bijdragen aan een ontvangende buurt	15
Advies vragen aan externe partijen met betrekking tot het creëren van een ontvangende buurt	15
Actief betrekken van adviesraden, ervaringsdeskundigen en partners bij de uitwerking van dit uitvoeringsprogramma	16
Focus op communicatie en voorlichting	16
Expliciet benoemen dat het belangrijk is om onnodige versnippering van kennis en deskundigheid te voorkomen	19
Monitoring voortgang uitvoeringsprogramma	20
Toevoeging factsheet maatschappelijke zorg per gemeente	22-24
Toevoeging overzicht huidige financiering centrumgemeente Leiden	25-28

Omdat na aanbieding aan u van dit uitvoeringsprogramma duidelijk is geworden dat de doordecentralisatie niet voor 2022 een feit zal zijn is het uitvoeringsprogramma hierop aangepast. Omdat we niet wachten met de beweging die dit programma beschrijft maken we afspraken met de Gemeente Leiden hoe de regionale middelen lokaal ingezet kunnen worden.

Wij danken u nogmaals voor uw adviezen die tot deze aanscherpingen geleid hebben en hopen op een actieve samenwerking in de uitwerking van dit uitvoeringsprogramma.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de secretaris, de burgemeester,

drs. ing. P.D. Wekx MBA

mr. drs. J.W.E. Spies

Bijlagen:

- 'Blijf in de buurt' definitief
- HHM rapport

